

کلیات و طبقه بندی عنوانی قانون تجارت

قانون تجارت ، قواعد و مقررات در زمینه حقوق تجارت است . حقوق تجارت مجموعه قواعدی است که بر روابط بازرگانان و اعمال تجارتي حاکم است . بنابراین قانون تجارت مهمترین قانون در زمینه امور تجاری و امور مربوط به بازرگانان است . این قانون بر اساس قانون تجارت ۱۸۰۷ فرانسه ترجمه و تهیه شده است . البته حقوقدانان زیادی معتقدند که این قانون به جز قسمت مربوط به شرکت های سهامی ، دارای ابهام است و دارای نواقص زیادی است .

قانون تجارت از ۱۶ باب و ۶۰۰ ماده تشکیل شده است . تقسیم بندی مواد این قانون به صورت زیر است :

باب اول (

تجار و معاملات تجاری : از ماده ۱ تا ماده ۵ قانون تجارت است که به تعریف تاجر و عمل تجاری پرداخته است .

باب دوم (

دفاتر تجاری و دفتر ثبت تجاری : از ماده ۶ تا ماده ۱۹ که به ذکر نکاتی درباره دفاتر تجاری و ثبت آنها پرداخته است .

باب سوم)

شرکت های تجارتي : اين قسمت از ماده ۲۱ تا ۹۳ قانون بوده است که بعدها در سال ۴۷ ، ۳۰۰ ماده درباره شرکتها جایگزین آن شد . پس ماده ۲۱ تا ۹۳ تبدیل به ۳۰۰ ماده شده است که به موضوع **شرکتهای سهامی ، ایجاد ، تغییر و انحلال** در آنها پرداخته است . از ماده ۳۰۰ به بعد که جایگزین مواد ۲۱ تا ۹۳ شده است ، مواد قانونی از شماره ۹۴ دوباره از سر گرفته می شوند . از ماده ۹۴ تا ۲۲۲ به سایر شرکت های تجاری از جمله مسئولیت محدود ، تضامنی ، تعاونی و ... پرداخته می شود .

باب چهارم)

برات ، فته طلب ، چک : از ماده ۲۲۳ تا ماده ۳۱۹ به موضوع چک ، سفته و برات پرداخته است . برات البته این روزها کاربرد ندارد اما قواعد آن درباره انتقال ، وصول ، پشت نویسی و ... به چک و سفته نیز انتقال می یابد .

باب پنجم)

اسناد در وجه حامل : که شامل ماده ۳۲۰ تا ماده ۳۳۴ است .

باب ششم)

دلالی : از ماده ۳۳۵ تا ماده ۳۵۶ به کلیاتی درباره دلال ، اجرت دلال و مخارج او پرداخته شده است .

باب هفتم)

حق العمل کاری (کمیسیون) : از ماده ۳۵۷ تا ماده ۳۷۶ ، موضوع حق العمل کاری بررسی شده است .

باب هشتم)

قرارداد حمل و نقل : از ماده ۳۷۷ تا ماده ۳۹۴ به موضوع متصدی حمل و نقل ،
قرارداد حمل و نقل و مسئولیت متصدی حمل و نقل توجه شده است .

باب نهم)

قائم مقام تجارتي و ساير نمايندگان تجارتي : شامل ماده ۳۹۵ تا ماده ۴۰۱
است .

باب دهم)

ضمانت : از ماده ۴۰۲ تا ماده ۴۱۱ نکاتی در باب ضمانت و ضامن ذکر شده
است .

باب یازدهم)

در ورشکستگی : این باب از ماده ۴۱۲ تا ماده ۵۴۰ ، موضوعاتی درباره با ورشکستگی ، تعیین عضو ناظر ، تعیین مدیر تصفیه ، وظایف مدیر تصفیه ، توقیف اموال ورشکسته ، فروش اموال و وصول مطالبات ، تشخیص مطالبات طلبکاران ، قرارداد ارفاقی ، اقسام مختلف طلبکاران ، دعوی استرداد و شکایت از احکام صادره راجع به ورشکستگی را بیان کرده است .

باب دوازدهم)

در ورشکستگی به تقصیر و ورشکستگی به تقلب : از ماده ۵۴۱ تا ۵۶۰ به دو نوع خاص از ورشکستگی یعنی ورشکستگی به تقصیر و ورشکستگی به تقلب پرداخته شده است .

باب سیزدهم)

در اعاده اعتبار : از ماده ۵۶۱ تا ماده ۵۷۵ به موضوع اعاده اعتبار تجاری که تمام دیون خود را پرداخته باشد می پردازد .

باب چهاردهم)

اسم تجاری : ماده ۵۷۶ تا ماده ۵۸۲ قواعد حاکم بر اسم تجاری را مشخص کرده است .

باب پانزدهم)

شخصیت حقوقی : در این باب از ماده ۵۸۳ تا ماده ۵۹۱ مقرراتی درباره اشخاص حقوقی ، اقامتگاه و تابعیت و حقوق و وظایف آنها وضع شده است .

باب شانزدهم)

مقررات نهایی از ماده ۵۹۲ تا ماده ۶۰۰ مقررات نهایی قانون تجارت بیان شده است